

Til Bioteknologirådet

Skøyen 15. mai 2018

Innspill fra Økologisk Norge til Bioteknologirådet om fremtidens genteknologilov

Vi viser til henvendelse der Økologisk Norge inviteres til å gi innspill til hvilke rammer det skal være for bruk av genteknologi i Norge i framtiden. Økologisk Norge er glad for at det inviteres til en åpen og offentlig debatt om hva teknologien innebærer og hvilke konsekvenser den kan få. Økologisk Norge er tilknyttet International Federation of Organic Agricultural Movements (IFOAM), og vårt arbeid bygger på de fire grunnprinsippene økologi, helse, rettferdighet og varsomhet

<https://www.ifoam.bio/en/organic-landmarks/principles-organic-agriculture>

Disse grunnprinsippene er viktige premisser for vår vurdering av forslagene til endringene i dagens genteknologilov. Ytterligere informasjon om hva IFOAM International og IFOAM – EU mener om disse spørsmålene er beskrevet i vedlegg 1 og 2 til vårt høringssvar.

Behold dagens lov

Flertallet i Bioteknologirådet foreslår å utrede muligheten for et nivådelt system for godkjenning av genmodifiserte organismer (GMO-er). Forslaget innebærer blant annet at det innføres en egen kategori der det kun skal være en form for meldeplikt uten offentlig høring. Begrunnelsen fra rådet er bedre samsvar mellom antatt risiko og krav som blir stilt til konsekvensutredning.

Økologisk Norge vurderer at hensynet til fleksibilitet er ivaretatt i dagens lovverk. I genteknologiloven stilles samme krav til alle GMO-er på et overordnet nivå, men det er differensierte krav til konsekvensutredning og vitenskapelige testforsøk til for eksempel planter, dyr og mikroorganismer. Dersom det er lav risiko er kravene til utredning og testing mindre omfattende. I konsekvensutredningsforskriften står det også at når vi har tilstrekkelig erfaring med visse typer søknader, kan kravene endres. Økologisk Norge støtter derfor per i dag forslaget fra mindretallet i Bioteknologirådet om å videreføre dagens lov.

Behold dagens virkeområde

Økologisk Norge støtter mindretallet i Bioteknologirådet i spørsmålet om hva loven bør regulere. Det er viktig å beholde dagens virkeområde og definisjoner slik at alle organismer som er fremstilt ved hjelp av genteknologi omfattes av loven. Det er imidlertid også grunn til å rette et kritisk blikk på metodene som benyttes i det konvensjonelle foredlingsarbeidet. Metoder som mutagenese og triploidisering hører ikke hjemme i økologisk landbruk. Her er det grunn til å likebehandle, men vi støtter ikke flertallets konklusjon og begrunnelse.

Krav til merking og sporbarhet

Økologisk Norge påpeker risikoene ved alle typer genredigering. Vi støtter internasjonal økologibevegelse i kravet om full åpenhet, regulering og merking av GMO-organismer. Økologisk Norge krever derfor full åpenhet, regulering og merking av alle typer genredigerte organismer og sier klart nei til de «nye» GMO-ene med hensyn til økologisk landbruk.

IFOAM-EU, har kunngjort sitt standpunkt: Den internasjonale økologibevegelsen krever at også de nye gen-teknikkene skal omfattes av dagens GMO-lovverk.

IFOAM sier samtidig et klart nei til å ta i bruk genredigerte organismer i økologisk landbruk. De nye teknikkene for genredigering, som CRISPR og gendrivere, hører ikke hjemme i et økologisk bærekraftig landbruk.

Krav om samfunnsnytte og bærekraft

Selv om CRISPR og andre nye metoder er mer presise enn de gamle GMO-ene, er det fortsatt en stor og uavklart risiko for negative konsekvenser, både for den enkelte organisme og for økosystemene som helhet. Man kan klippe ut eller lime inn en liten bit i et genom, men vi vet fortsatt lite om hva som skjer med helheten i organismen og i miljøet og over tid. Det har dessverre vist seg mange ganger at det kan oppstå ukjente, utilsiktede effekter og irreversible prosesser når GMO-er kommer ut i naturen. Det haster derfor nå med å få på plass nasjonale og internasjonale reguleringer for alle typer genredigerte organismer. CRISPR og gendriverteknikken innebærer drastiske inngrep i genmaterialet, i håp om å løse problemer i det industrielle landbruket. Det vi har sett til nå av GMO-er representerer ikke noen bærekraftig løsning. I stedet er det i aller høyeste grad forsøk på å «reparere» på et uetisk og ikke bærekraftig landbruk. All utsetting av genredigerte organismer gir økt risiko for genforurensning. Dette vet vi fortsatt like lite om for CRISPR-organismer som ved tradisjonelle GMO'er. Samtidig viser nyere forskning at GMO-landbruket leder til økonomiske utgifter for økologisk landbruk for å holde seg GMO-fri. Resultatet av slik utsetting kan fort bli at både bønder og forbrukere mister retten til å velge GMO-frie alternativer. De nye teknikkene for genredigering, som CRISPR og gendrivere, hører ikke hjemme i et økologisk bærekraftig landbruk. Det er et slikt landbruk vi er nødt til å utvikle for å sikre mat for generasjonene etter oss. Alt vi til nå har sett av disse nye teknikkene, er i likhet med de gamle GMO-ene, et blindspor i foredlingsarbeidet.

Trygge alternativer finnes

I Økologisk landbruk er det grunnleggende å tenke forebyggende og helhetlig. Ved å gi planter og dyr så gode og naturlige livsbetingelser som mulig, reduseres behovet for å behandle sykdom og skadegjørere med medisiner og sprøytemidler. For å møte framtidens klimautfordringer med godt tilpassede plantesorter, må vi heller rette blikket mot de store verdiene som ligger bevart i genbanker, blant annet den på Svalbard.

Vi ønsker en helhetlig tilnærming til landbruk, med basis i utvikling av varig bærekraftige løsninger. Ny forskningsbasert kunnskap om det som foregår i dyre- og plantecellene, må heller benyttes i det naturlige foredlingsarbeidet. Forskingen må

heller sette inn ressurser på å hente ut og videreforedle det genmaterialet vi har med trygge metoder. Man bør også sørge for at det opprettes bruksgenbanker for å få fart på det lokale foredlingsarbeidet.

Vennlig hilsen

Børre Solberg
Børre Solberg

Daglig leder - Telefon: +47 12 19 505

BLI MEDLEM

